

נשמת התורה

מאמר שבועי בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זיע"א

פרשת חיי שרה ה'תשע"ח

"ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה ותמת שרה בקרית ארבע" וגו' ופירש רש"י "שני חיי שרה" – כולן שווין לטובה.

סוד "הוא ושמו אחד" שצורת הרצון לקבל עמ"נ לקבל אינה פוגמת

לפני שהש"ת ברא את העולם, היה "הוא אחד ושמו אחד". וכבר ביאר לנו מרן זלה"ה בתלמוד עשר הספירות חלק א', שהפירוש הוא שהש"ת רצה לברוא את העולם כדי להיטיב לנבראיו, ואצלו יתברך המחשבה גמרת כמעשה, ואינו צריך לכלי מעשה כמונו. לכן תיכף נמשכו ויצאו מלפניו כל העולמות וכל הנשמות העתידים להבראות עם כל שלימותם ותפארתם. והמצב השלם הזה נקרא "אין סוף" וכן "מחשבת הבריאה", שבמחשבה זו כלולים כל הנבראים עם כל שלימותם וכל האור והעונג. והנה למדנו בהקדמה לספר הזוה"ק מרבינו, שכל מציאות הנברא הוא לא יותר מהרצון לקבל לעצמו, ורק זה היה הש"ת צריך לברוא כדי

שיוכל להיטיב לנבראיו, ולכן כל הבריאה אינה יותר "מהרצון לקבל" על ד' מדריגות המתפתחים זמ"ז: דומם, צומח, חי ומדבר. א"כ אנו מבינים, שהרצון לקבל הזה היה בהכרח כלול במחשבתו ית', ששם כבר היו כלולים כל הנשמות כנ"ל, ושמה הרצון לקבל היה מלא מאור א"ס ית' בכל שלימותו.

"סוד הצמצום" מעתה ואילך הרצון לקבל עמ"נ לקבל הוא פגום, וצריך להופכו לעל מנת להשפיע

לאחמ"כ נעשה "סוד הצמצום", שענינו שהרצון לקבל עמ"נ לקבל, שהם הנשמות שהיו כלולים במחשבת הבריאה עם כל שלימותם ותפארתם, חשקו להדבק בו ית' ולקנות את ה"רצון להשפיע". כי קודם הצמצום - הרצון לקבל לעצמו לא היה כלל חסרון כלפי האור העליון, שז"ס "הוא ושמו אחד". הוא - האור, ושמו - הכלי, שמו בגימט' רצון, אחד - באחדות, ולא פעל שום חוק שינוי הצורה, שפירושו שאם האחד נותן והשני רק מקבל, ישנה מניעה מלקבל מחמת הבושה, ושם, בא"ס, לא פעל זאת, כי החוק הזה נעשה רק כשהאור נפרד כבר פעם מהכלי, אבל במצב א"ס, שמעודו היה הכלי דוק באור והיה שלם בכל מיני תפארת, א"כ לא היה זה חסרון לנשמות בהיותן מקבלות את השפע עמ"נ לקבל. אלא מהרגע של הצמצום שהכלי הנקרא מלכות דאין סוף, שכוללת כל הנשמות, חשקה לקנות את הרצון להשפיע, הנה כשהתחדש הרצון הזה שלא היה מקודם במלכות דא"ס כי כנ"ל השימשה רק בעמ"נ לקבל, הנה נתקן וסתלק ממנה האור, ומעתה נגלה השינוי צורה בינה לבין האור. שהיא רצונה רק על מנת לקבל והאור רצונו רק על מנת להשפיע. ובכדי לקבל את האור חזרה יצטרכו הנשמות לקנות את הרצון להשפיע.

"סוד המסך" שעל ידו מתהפכת צורת הקבלה להשפעה

ובכדי לחזור ולהמשיך את האור אליה חזרה, היא תצטרך לעשות "עבודה" ע"י "מסך", שפירושו שבכל פעם שהאור מגיע להכנס לתוך הכלי של הרצון לקבל, היא מתקינה על עצמה מסך שדוחה האור לאחוריו, שהכונה בזה, שאומרת שכעת אי אפשר לי יותר לקבל את האור בעל מנת לקבל, רק אני יכולה לקבל בעל מנת להשפיע נחת רוח להש"ת, ועד כמה שיכולה לדחות את האור, היינו לכוון בעל מנת להשפיע, הנה בשיעור הזה היא יכולה לקבל.

המלכות עושה "עבודה" על חמישה מיני עוביות שהיא כוללת, אך על "עצם העוביות שלה" העבודה רק בתחית המתים

הנה ספירת המלכות כוללת חמישה מיני עוביות בתוכה, היינו חמש רמות של רצון לקבל. וכן המסך שעליה כולל חמישה מיני כוחות של דחיה בהתאם לחמישה מיני רמות של עוביות שבתוכה, והיא צריכה לעשות עבודה על כל מיני העוביות שבתוכה מהגבוה לנמוך, והיינו כשמתעוררת העוביות הגדולה שבתוכה, שנקרא הרצון לקבל של בחינת ד' שבמלכות, אז כשנמשך האור הנה היא דוחה אותו בכח חזק ביותר, כל כפי כמה שהעוביות גדולה כך הדחיה צריכה להיות גדולה וחזקה, וכן בכל חמשת מיני העוביות שבה. וע"י העבודה הזאת של "המסך", קונה ספירת המלכות את "הרצון להשפיע". אבל צריך לזכור שבספירת המלכות שדוחה את האור ישנם חלקים שלא יכולים להתברר גם לא ע"י העבודה של המסך, שהחלקים האלו שייכים לבחינה של "סוף המדריגה", וזה יתוקן רק בזמן תחית המתים, והיינו שעם "עצם הרצון לקבל" אין אנו מתעסקים כלל וכלל, רק עם החלקים של הרצון שנוכל לקנות על ידיהם את הרצון להשפיע ע"י עבודת המסך.

יש לי מושג – כוונות התפילה

וטעם הדברים. כי בכל יום ויום, בכונת התפילה, צריכים להמשיך מוחין ולבנות הנקבא דז"א מחדש, בסוד מ"ש ז"ל, שבכל יום חוזרת להיות בתולה ואיש לא ידעה. וסדר הבנין הוא שצריכים להמשיך לה ב' מיני מוחין, שהם: ע"י דאחור, וע"י דפנים, שמתחילה צריכים להמשיך לה ג' בחינות הנקראות עיבור יניקה מוחין בבחינת אחורים דז"א. עיבור, פירושו מוחין דנה"י. יניקה, פירושו מוחין דחג"ת. מוחין, פירושו מוחין דג"ר, ובקומה שוה עד הכתר דז"א, כנ"ל ואחר כך יש לכוין להמשיך לה ג' הבחינות עיבור יניקה מוחין דפנים, הבאים לה ע"י בנין אר"א.

וז"ש שצריכים להעלות הנקבא אל אור דאנתפלת, דהיינו להמשיך לה את ע"י דאחורים דז"א, שאז מתגדלת קומתה עד הכתר, כמו שהיה מטרם שלקחה א"י משם. שה"ס כל הזוה"ק וזקף בשם, דהיינו שאין לה למלכות זקיפת קומה שתהיה שוה עם הז"א, אלא במוחין הללו דאחורי הז"א מטרם שנתמעטה. ואח"כ ממשיך לה בתפלה ע"י דפנים, כמו שמשיד הזוהר לפנינו. (זוהר הסולם בראשית ב')

ג' מצבים

וכבר מבואר בהקדמה לספר הזוהר שכל המציאות נחלקת בדרך כלל לג' מצבים: מצב הא' – הוא המצב קודם הצמצום, שאז היו כל העולמות כלולים בא"ס מחשבת הבריאה, אע"פ ששמשו שם רק עם הרצון לקבל אין זה פגם כנ"ל, מצד סוד "הוא אחד ושמו אחד". מצב הב' – הוא מאחרי הצמצום ואילך, שאז הרצון לקבל עמ"נ לקבל נבחן לדבר רע, וצריך לבערו מן העולם ואסור להשתמש עימו, ובזמן מצב הב', שהוא העבודה של שיתא אלפי שני, אז צריך לעסוק רק בעבודה של "מסך ואור חוזר" היינו בקנין הרצון להשפיע (עפ"י תיקוני צמצום ב' ואכמ"ל). והיינו שלא מתעסקים עם "עצם העוביות של הגוף". מצב הג' – שמתעסקים עם עצם העוביות של הגוף לתקנו ולזכור שזה העבודה של תחית המתים.

אברהם ושרה מרמזים על עבודת המסך וקנין הרצון להשפיע, ויצחק מרמז על תיקון עצם הגוף

והנה אפשר לרמז את הענינים האלו באברהם ושרה. הזוה"ק אומר שאברהם הוא כנגד הנשמה, ושרה כנגד הגוף, הגוף זה עצם הרצון לקבל שמתקין על עצמו מסך בכדי לברר את החלקים שביבאו אותו לקנות את הרצון להשפיע, היינו לקנות את מדריגות הנשמה שהם דרגות ברצון להשפיע. ומה שיותר מזה, היינו העיסוק עם עצם הרצון לקבל, לא מתעסקים עד הזמן של תחית המתים. אברהם ושרה זה כמו המלכות עם המסך שע"י עבודת המסך והאור חוזר המלכות קונה את הרצון להשפיע. אצל אברהם ניכר מידת הזריזות, ומבואר בכתבי רבינו שהדבר שהכי מאפיין את עבודת המסך הוא "מידת הזריזות", שקודם שהאור ניסה להכנס לכלי מזודז המסך ודוחה אותו לאחוריו, וע"כ שרה זה רמז לעוביות שבמסך, ואברהם לקושיות שבו - כלי עם מסך. והנה שרה נפטרה כשיצחק אבינו קיבל את שלימותו

בעקבות יצחק, והיינו כי כנ"ל ישנם ב' עבודות: עבודה של מצב הב' שהוא העסק עם "הכלי והמסך", והעבודה של מצב הג' שאז העסק עם עצם הגוף שנקרא מידת הדין. ויצחק מרמז על השלימות של הגוף לעתיד לבא, וכמו שמוצאים בפר' תולדות שהש"ת השרה את שמו על יצחק אבינו בחייו, ובשאר המתים רק אחר מיתתם. כי הדרגה של יצחק מורה על העבודה של מצב הג', שאז מתקנים את עצם הגוף, ולכן הסתלקות שרה קשור עם השלימות של יצחק אבינו, כי שרה מרמזת על הגוף מצד העבודה שלו במצב הב' שיש עליו מסך וזוהו הוא עסוק לקנות את הרצון להשפיע. משא"כ יצחק מרמז על המעבר לעבודה של מצב הג' שכבר הכלי בלי מסך אלא הכל חוזר לקדמותו. ולכן מוצאים ג"כ בפרשה זו שאברהם אבינו נפטר, כי אברהם ושרה הם מרמזים על עבודה אחת: עוביות וקושיות, גוף ונשמה, שהעיקר הוא שהנשמה תזכך את הגוף, ואם אין עוביות היינו ששרה נפטרה, א"כ גם אין קושיות ואברהם נפטר.

ענין המספרים

ויש עוד לרמז בשני חיי שרה שהפסוק מזכיר יחידות עשרות ומאות: "מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים". והיכן הם האלפים והרבבות? אלא לא נאריך אך המספרים רבבות ואלפים מרמזים על קומות של אור שיתגלו רק בזמן תחית המתים כשעצם הגוף יהיה מתוקן, לכן כל עוד שהעסק הוא רק לקנות את הרצון להשפיע, נמשכים קומות אור המרומזות במאות עשרות ויחידות. ולכן שני חיי שרה, היינו החיים והאור העליון ששרה, היינו הגוף, המשיך ע"י המסך והרצון להשפיע שהוא רמז לאברהם, הם רק מאות עשרות ויחידות.

קרית ארבע – ד' מיני עוביות

וזהו ג"כ הרמז "ותמת שרה בקרית ארבע" – כי יש חמש בחינות עוביות: שורש א' ב' ג' ד' והבחינה החמישית שהיא בחינת ד', שזה עצם הרצון לקבל, בח' לב האבן, זה א"י לתקן בעבודת מסך רגילה, אלא רק בתחית המתים. וזה הרמז "ותמת שרה בקרית ארבע" היינו שעשתה את העבודה מצד ארבע בחינות עוביות שאפשר לעסוק עמם, אבל עצם הרצון לקבל, הבחינה החמישית, שבשיל זה צריך להקבר ולקום לתחית המתים, שזה כבר ענינו של יצחק, שמתקן את עצם מידת הדין שהוא עצם הגוף. הש"ת יתן לכולנו שבת שלום וזוכה להבין ולהשכיל בתורה הקדושה. הכל כתוב בדרך אפשר.

נשמת ההיכל

עצם כתב יד קדשו של רבינו מרן בעל הסולם ותלמידיו זיע"א, שלא ראו אור מעולם

ברכות ותודות למכון "אור הסולם" ולעומדים בראשה על אדיבותם בהגלות כתבי הקודש

מאמר השלימות - חלק א'

השלימות

ח"י תמוז אפר"ת
תכלית השלימות המובטח לכל באי עולם הוא כח 'המדע'. אשר לפני התיקון כל בני עולם מסולקים הימנו לגמרי, כמו הדומם שמסולק מכח החיוני וההרגשה בו ובזולת, ולעתיד יבואו כל בני העולם לכח המדע, שזהו כמו חיות חדש ובריאה חדשה המתמצה מכל הרפתקאות העוברות על האנשים, וז"ש (ע"פ ישעיה יא ט) 'ומלאה כל הארץ דעה את ה'". וזה סוד (ע"פ ישעיה נב ח) 'ונראהו עין בעין בשובו אל נוהו".

וטרם גמר הכללי, אפלו יחידי סגולה לא זכו לאותו בחינת ה"מדע" המובטחה, וגם שמוטבע בהם שיעור גדול, אבל לבחינת המדע אין שיעור, כי דומה שיעורה לכח החיוני, שאנו רואים שיעור מיוחד בכל בריה ובריה, שהא' יש לה חיות יותר מחברתה, כמו כן המדע הוא כלל כח רוחני, והוא ממש חיות המיוחד לרוחניים, כמו חיי הרגש שלגשמיים, אשר כל שנמצא בו חיות גדול, הוא מרגיש את עצמו בשיעור גדול, ושיש בו חיות קטן, מרגיש את עצמו בשיעור קטן.

בערך הזה ממש, נערך כח החיוני ברוחניים שכל רוחני שחדרי ידיעתו שלימים, הוא יודע בעצמו היותו בשיעור גדול, ואשר יש לו עוד דבר מה למלאות חדרי ידיעתו, אינו יודע כל כך ... בתוקף שלמותו כרעהו...

וב' השגות מובטח לעתיד: א' השגות המשגיח, ב' השגת המשגיח, ועל זה צריכים ב' זמנים, כי השגת המשגיח מכסה ברוב היקר וההדר את כל, עד שלא נשאר עוד מקום להשיג שום דבר עוד, וזה ענין החרוז "בלט עשתה דרכה באסיף בתקופת השנה, ובכל פינותיה היא פונה להשלמת ראשית אונה", וד"ק ותבין, שבהשגת המשגיח בפרטיות בכל אופן שנתה' מושג גם כן המשגיח, דהיינו, בפעולה עצמה יש כח הפועל, אבל זה פלא נטבע בכל משיג, שבמשיגו את הפעולה נראית ומושגת כמו מקרה, הגם שטרם שמיגה היא מן הנמנע לגמרי.

דרך משל, העני שבכל התאמצותו אין לו על חיי שעה, ונופל ביאוש על חייו, ומתפלל בצרת נפשו לה' בכל לבבו, ומכל מקום בשעה שפותח לו הקב"ה פתח תקוה להשגת סעודתו, תיכף מרגישה כמו מקרה טבעית, ואפילו אם לא היה מתפלל היה משיג את סעודתו. וכשת[דקדק בנין, שבפעולה עצמה נמצא באמת כח זה המעלים השגחתו ונותן צורה מקרית, ואין לך אדם שלא ירגיש בחייו ישועות כאלו, ומכל מקום, מערב אותם בין המקרים ומפרידם משרושים.

ואם תמצא אדם שמיחד אותם לשרשם, תדע שאותו אדם כבר עלתה להרגיש את כל דרכי הטבע למדריכם, לכן באותם היוצאים מהכלל נטבע בהם כח ידיעה ביותר בעדו, שמן הפרט מתחזק על הכלל, אבל בשום אופן לא נמצא בהם לחדש במקבל השגת ההשגחה.

ובזה תבין שהשגה הא' מחוייבת לבא קודם ידיעה הב', כי בידיעה א' מתייחד כל דרכי הטבע למטביעים, שאחר כך יש מקום רחב לידיעה ב', שהוא השגת השגחה פרטית, דהיינו, לראות את הדרכים היוצאות מכלל המקרים, ולהרגיש בהם תוקף ההשגחה, שאחר כך באים ממנו לידון על הכלל כולו, ולדמותו ביחוד ההשגחה אל הפרט במכוון ממש.

ואבינך במשל, כמו חכם אומן שעשה מכונה נפלאה ויסד בה גלגלים מרובים בסדרים נפלאים, וכל כוונתו ה' כדי שהמסתכל בה ידע מתוכה את חכמת הפועל, וממילא יבין גם כן מי הוא הפועל, וד"ק.

והנה האדם המסתכל בנתוחי המכונה, בהשקפה ראשונה ישפוט שנמצא בה גלגלים הרבה מיותרים ובלתי מחוברים, דהיינו, שנפלו אל המכונה במקרה, בלי יועיל ובלי יזיק, ולכן נותן דעתו רק למעט הגלגלים שנראים בהשקפה ראשונה שהמה העקרים אל המכונה.

ובדרך זה, מובן מאליו שהאיש הזה לעולם לא יבין את אמיתיות חכמת המכונה, מחמת שלא יראה כל מערכת הגלגלים, ויפול בשיגאות רבות.

לכן אותו האיש ישחוק אל חכמת המכונה וסידורה, ואומר שלולא הוא היה פועלה, היה נותן בה סדרים יפים הימנה, כי רואה סדריה מקולקלים.

